

Handlingsplan för lekplatser 2016-2020

Text: Birger Ekenstierna, Hanna Sandgren Hanzén

Foto: Jessica Krantz, Lisa Larsson

Layout: Lisa Larsson

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Handlingsplan för lekplatser 2016-2020	Handlingsplan	2016-03-22	KS
Dokumentansvarig	Diarienummer	Senast reviderad	Giltlig till
Hanna Hanzén	2015/354		2020
Dokumentinformation	Lekplats, stadsmiljö, samhälle, handlingsplan		
Dokumentet gäller för	Huvuduppdrag Samhälle		

Barn behöver en säker och attraktiv utemiljö. Med leken stimuleras barnens utveckling och samvaro. Lekplatserna blir de naturliga mötesplatserna för denna utveckling.

I Barnkonventionen artikel 31 framgår att konventionsstaterna erkänner barnens rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets fulla rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet.

I plan- och bygglagen, PBL, finns regler för utemiljön. Där anges krav på anordnande av friyta för lek- och utevistelse samt krav på att lekplatser och fasta anordningar på lekplatser ska underhållas så att risken för olycksfall begränsas.

Handlingsplan för lekplatser fastslår hur lekplatserna på allmän parkmark inom Ängelholms kommun ska drivas och utvecklas för att stimulera lek och samvaro. Den fastslår också tydliga drifts- och underhållsrutiner. Handlingsplanen är en utveckling av den lekplatsplan som skapades 2010. Sedan den kom till har nya frågeställningar blivit aktuella och nya fokus skapats, vilka behandlas i denna upplaga.

Situation och syfte

Kommunen har i uppdrag att förvalta lekplatser på kommunal parkmark. I mars 2016 förvaltas 49 lekplatser. Denna handlingsplan är tänkt som handledning vid utveckling och nyanläggning av lekplatser på kommunal parkmark och allmän mark i framtiden. Handlingsplanen sträcker sig till år 2020. Väg- och samfällighetsföreningar ingår i samverkan med kommunen där föreningen står för skötsel och utveckling medan kommunen bistår med den årliga säkerhetsbesiktningen. Dessa lekplatser finns dock inte med i planen.

Historia och framtid

Kommunal park- och lekplatsskötsel har under åren förändrats. Fortfarande finns en övervikt av många små lekplatser, en struktur som härrör från 1950-talet. Även om lekplatserna genom åren har minskat i takt med att samhället har förändrats, består mycket av den gamla strukturen. Den kommunala underhållsskulden gällande park- och lekplatsskötsel ökar för varje år. Att anpassa lekplatsstrukturen och dess drift till en stramare budget är därför nödvändigt.

Att ständigt förnya och förändra lekplatsstrukturen är nödvändigt. Skälen är flera. Många lekplatser ligger i områden där de inte längre utnyttjas lika mycket. Invånarstrukturen i områden kan förändras över tiden och behovet av en lekplats i ett område kan också förändras. Lekplatser kan ha icke godkända lekredskap. Fler barnfamiljer har idag lekredskap i den egna trädgården och barns aktiviteter ser också annorlunda ut nu än tidigare.

Kraven på kvalitet, säkerhet, underhåll och skötsel har ökat. Även kravet på upplevelser och ett helhetstänk kring lekplatsernas utformning är idag större, liksom att kunna utnyttja lekplatserna till saker som spel och idrott. Tillgängligheten för både barn och föräldrar med funktionsnedsättning är också en viktig punkt. Nya lekplatser som tillkommer vid exploatering och gamla lekplatser som rustas upp ska därför anpassas för nya krav på tillgänglighet, upplevelser och säkerhet. För att en lekplats ska upplevas som säker är belysning en viktig del och framöver bör lekplatser som byggs om eller nyanläggs kompletteras med belysning, när så bedöms möjligt, för att öka känslan av trygghet och för att också göra leksäsongen längre under den mörka delen på året.

Väg- och samfällighetsföreningar

Väg- och samfällighetsföreningar ingår i samverkan med kommunen, där föreningen står för skötsel och utveckling medan kommunen bistår med besiktning. Dessa lekplatser finns inte med i inventeringen.

Säkerhet

Årlig säkerhetsbesiktning samt funktionsbesiktningar fyra gånger om året ska göras av extern besiktningsman. Dessa protokollförda besiktningar ska ligga till grund för det säkerhetsarbete som sker på lekplatserna med målet om säkra lekplatser med minimal risk för olyckor. Besiktning ska ske enligt europastandard på lekplatser EN-1176 och EN-1177.

Okulär tillsyn av lekplatser görs varje vecka i samband med övrig skötsel och dokumenteras. Akuta fel som anmäls ska åtgärdas inom 48 timmar. Där omedelbar åtgärd inte är möjlig ska platsen spärras av fram tills att reparation är utförd.

Utveckling, ombyggnad och framtida lekplatser

För att säkerställa utvecklingen av kommunens lekplatser måste en utveckling ske av de befintliga lekplatserna mot en mer attraktiv, säker, tillgänglig och skötelsenål utformning. Arbetet med enkelt avhjälpta hinder på allmänna platser gäller vid nyexploatering och ombyggnation av lekplatser. Att göra delar av våra lekplatser tillgängliga för personer med funktionsnedsättning är en självklarhet.

I de flesta fall behöver förändringar av ytor göras. Vid upprustningar av lekplatser ska fallgrus och baksand bytas ut eller kompletteras. Hårdgjorda grusytor ska bättras på, vegetationsytor ska ses över och gallras. Det gör att kostnaderna för ombyggnation stiger. Utökade krav på säkerhet och tillgänglighet samt viljan om att öka tryggheten genom belysning kräver utökade resurser och därför är det viktigt att den årliga investeringsbudgeten ses över.

En bra lekplats är en plats där fantasi, rörelse och upplevelser dominerar. Barnens behov ska naturligtvis vara i fokus, men även ungdomar och vuxnas behov av aktiviteter och motion ska också tas i beaktan. En bra lekplats ska inte bara innehålla spännande och funktionella lekredskap, även utformningen är viktig. Närheten och kontakten med naturen och det gröna ökar stimulerar många barns fantasi och skapar många utökade möjligheter till lek.

I Malmö stads lekplatsprogram slås många viktiga punkter fast för lekplatserns innehåll utöver lekredskapen, några av dem vill vi särskilt belysa:

LEKSNÅR

I leksnåret skapar sig barnen egna små rum i deras egen, lilla skala. Denna möjlighet är viktig, i synnerhet för de små barnen, som stimulans för fantasilekar och skapandet av egna förutsättningar för leken.

MÖJLIGHET ATT UTVECKLA MOTORIK

Bollspel och olika typer av lekredskap ger barnen olika möjligheter att träna, testa och lära känna sin kropp. Lekredskapen ska både vara säkra och stimulerande och lockande. De bör om möjligt placeras i samband med omgivande vegetation, där blir de mest attraktiva och stimulerande för barnen. Rumsligheten får dock inte ske på bekostnad av överblickbarheten.

EN LAGOM, BEHAGLIG SKALA SAMT SKÖNHET

Ytorna får inte vara så stora att de upplevs som ödsliga och ogästvänliga. Lekplatsen bör ges vackra proportioner, material, växter, blommor o s v. Skönhet har en rekreativ verkan både på vuxna och på barn. En vacker utformning ger respekt för besökarna, vistelsen och leken.

LEKMATERIAL FRÅN NATUR & VÄXTER

Växter kring lekplatsen bör vara sådana som kan ge lekmaterial på olika tider på året. Blommor, löv i olika sorter, kvistar, bär i olika färger, smågrenar, frukter i olika former. På så sätt erbjuds barnen många olika sätt att uttrycka sig på i leken och fantasin får näring.

LEKMATERIAL SOM ÄR FORMBART

Bakbar sand ger fantastiska möjligheter för barnen att forma helt efter eget sinne, bygga små landskap och skapa med på annat och valfritt sätt.

GODA MÖJLIGHETER FÖR VUXNA ATT VISTAS

Goda vistelsemöjligheter för vuxna ger ökad samvaro mellan barn och vuxna. Vuxna kommer att vistas på lekplatsen vid fler tillfällen och också under längre tid. Kontaktmöjligheten med andra vuxna ökar. Moderna träningsredskap för utomhusbruk finns idag och kan användas vid omstrukturering och nyanläggning för att öka möjligheten för vuxna att aktivera sig.

Tillgänglighetsanpassade lekplatser

I Barnkonventionen, artikel 23, erkänner konventionsstaterna att ett barn med fysiskt eller psykiskt handikapp bör åtnjuta ett fullvärdigt och anständigt liv under förhållanden som säkerställer värdighet, främjar självförtroende och möjliggör barnets aktiva deltagande i samhället.

De flesta lekplatser inom Ängelholms kommun har idag inte vad som krävs för att benämnas som tillgänglighetsanpassade. Kommunen har dock som mål att i så stor utsträckning som möjligt tillgänglighetsanpassa de lekplatser som nyanläggs och rustas upp. Dock har många befintliga lekplatser idag tekniska och topografiska hinder som skulle ställa alltför stora krav för att byggas om. Men genom framför allt nybyggnation och en gradvis nyanpassning av lekplatser, skulle en god tillgänglighetsstandard kunna uppnås för lekplatsbeståndet som helhet.

När det gäller upprustning och anläggning av nya lekplatser ska följande aspekter tas med:

Hårdgjorda ytor vid transportvägar – Bättre tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Helgjutet fallskyddsunderlag – I stor utsträckning kan helgjutna fallskyddsunderlag användas i stället för sand. Detta för att tillgänglighet ska vara god även för rullstolar. Dock kan inte detta alternativ alltid anses vara det bästa då incidenter har förekommit, framför allt vid gungor, där syntetmaterial i underlaget varit den direkta orsaken till olyckan. (Gunilla Hammarskiöld, 2007, Hjälpmedelsinstitutet)

Bänkar – Omkringliggande yta kring bänkar bör hårdgöras och bänkarna bör förses med tillräckliga och anpassade armstöd.

Tillgänglighetsanpassade redskap - Även om inte alla lekredskap på lekplatser är anpassade för personer med funktionsnedsättning bör det finnas mer än ett, t.ex. en klätterställning, som går att använda. Vid nyinköp eller byte av lekredskap ska hänsyn tas till detta. På nyanlagda lekplatser bör helt klart flertalet redskap vara anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Kanter – Bör i största mån undvikas och om de ändå behövs som avgränsning eller kantstöd bör de förses med kontrastmarkeringar.

Skötsel och underhåll

Skötsel av lekplatser innebär återkommande insatser som förekommer med täta intervall. Exempel på detta kan vara ogräsrensning av sandlådor, skräpplockning, gräsröjning och beskärning av närliggande buskar och träd.

Underhåll innebär regelbundna insatser med glesare intervall. Exempel på detta kan vara målning och översyn av lekredskap men också utbyte av gungsitsar, sargar till sandlådor och sandpåfyllning.

Lekredskap ska underhållas med regelbundenhet så att säkerheten bibehålls, men också så att hållbarheten förlängs. Målning och slipning av träredskap bör utföras regelbundet, vart femte år. Tidigare har underhållet skett mer sporadiskt utan regelbundna intervall. Detta p g a att det saknats öronmärkta pengar för målning och tvättning. Framöver utökas driftbudgeten så att möjlighet finns att tvätta och måla lekplatserna. Se bifogad bilaga.

Fallskyddsunderlag ska alltid vara funktionellt. Strid sand, s k. EU-sand (utan 0-fraktion) eller godkänd fallskyddsmatta ska vara det rådande underlaget. Ej godkända fallskydd som asfalt, grus eller bakbar sand byts ut successivt.

Lekredskap, redskap och annan markutrustning ska placeras så att drift och underhåll av dem underlättas.

Lekplatsinventering

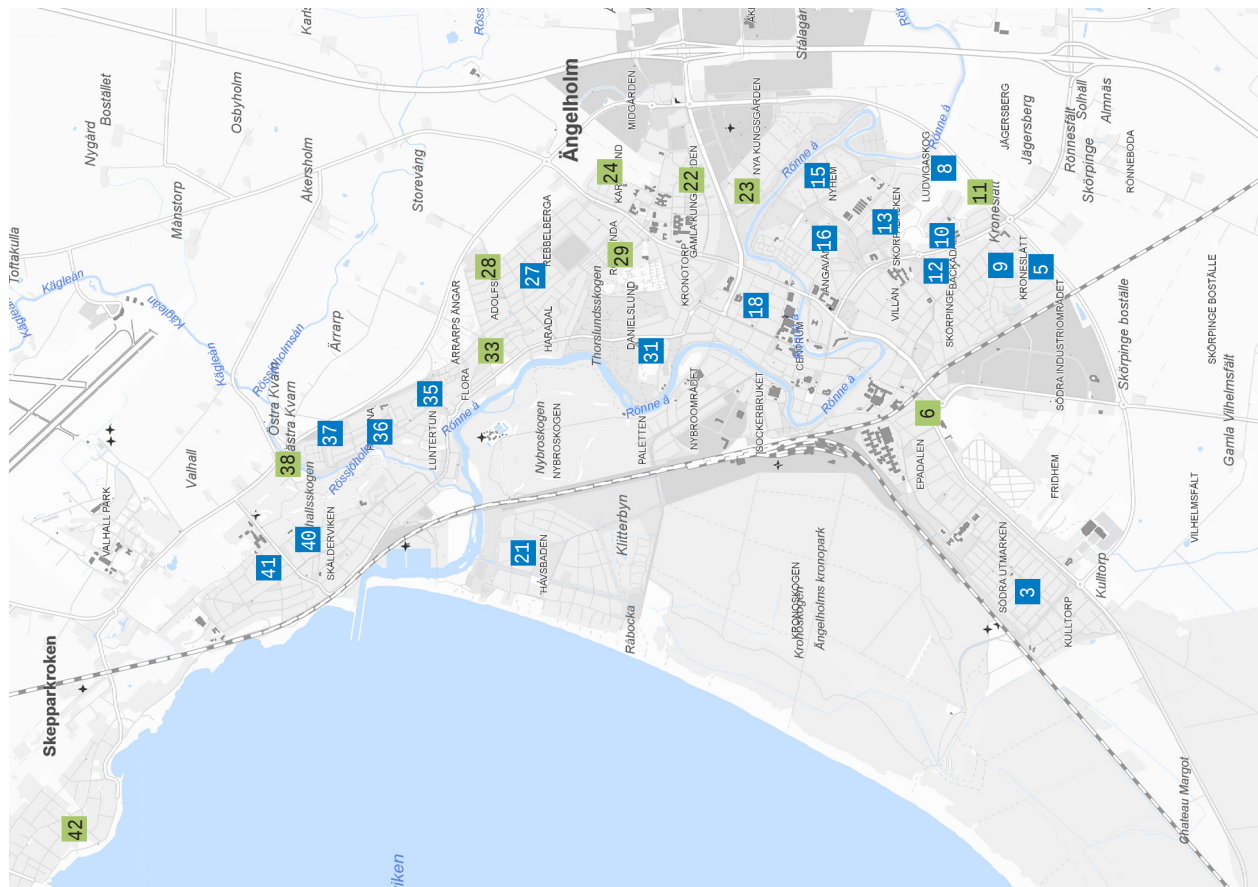
I samband med inventering av lekplatser på kommunal parkmark har alla lekplatser fotografats. Efter inventeringen har en utvärdering gjorts av samtliga lekplatser där hänsyn har tagits till lekplatsernas storlek, omfattning, ålder och slitage på lekredskap samt geografiska placering. Därefter har prioritering gällande i vilken ordning lekplatserna ska renoveras skett.

Kommunen fokuserar på kvalitet, tillgänglighet och trygghet vid nyinvestering och att nivån på lekredskapen upprätthålls genom regelbunden och strukturerat underhåll är en förutsättning för att bibehålla en god lekmiljö för våra barn.

Ängelholm

Anlägg.nr	Lekplatsnamn
3	Grönområdet
5	Hindergatan
6	Epaparken (2018)
8	Karp-Sikgatan
9	Elof Nils väg
10	Selma Lagerlöfs väg
11	Flyttfågelsgatan (2019)
12	Skörpingevägen
13	Krusbärsvägen
15	Abborrgränd
16	Borgmästaregatan
18	Nya torg
21	Idavallen
22	Kungsgården (2017)

Anlägg.nr	Lekplatsnamn
23	Yrvädersstigen (2020)
24	Kopparbergsgatan (2018)
27	Medelpadsgatan
28	Adolfsfält (2017)
29	Bellisgatan (2019)
31	Hembygdsparken
33	Stigmansgatan (2018)
35	Nejlikevägen
36	Plommonet/Körsbärsv
37	Apelvägen
38	Åkerövägen (2020)
40	Tennisvägen
41	Valhallsparken
42	Skepparkroken (2016)

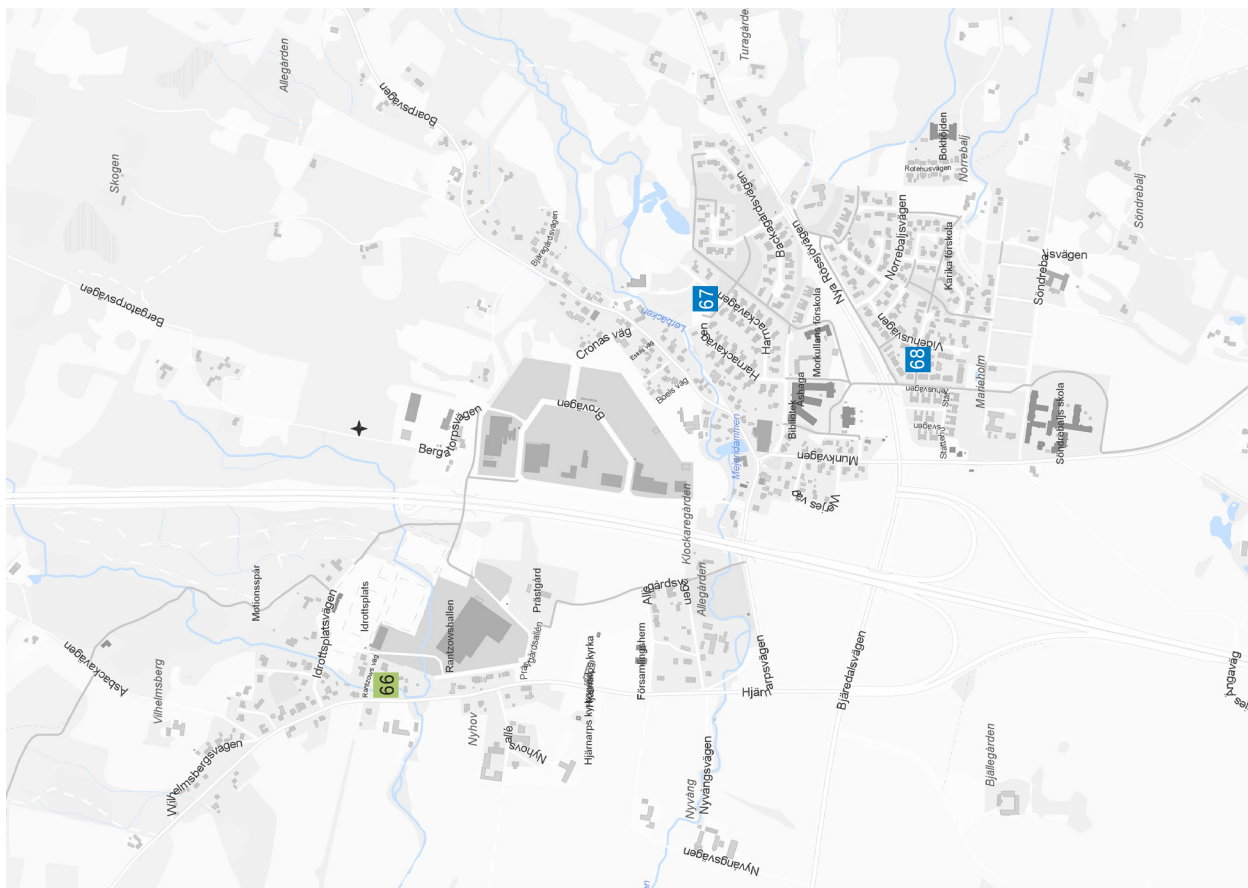

Hjärnarp

Anläggningnr	Lekplatsnamn
66	Backstugevägen (2017)
67	Harnackavägen
68	Smedjehusvägen

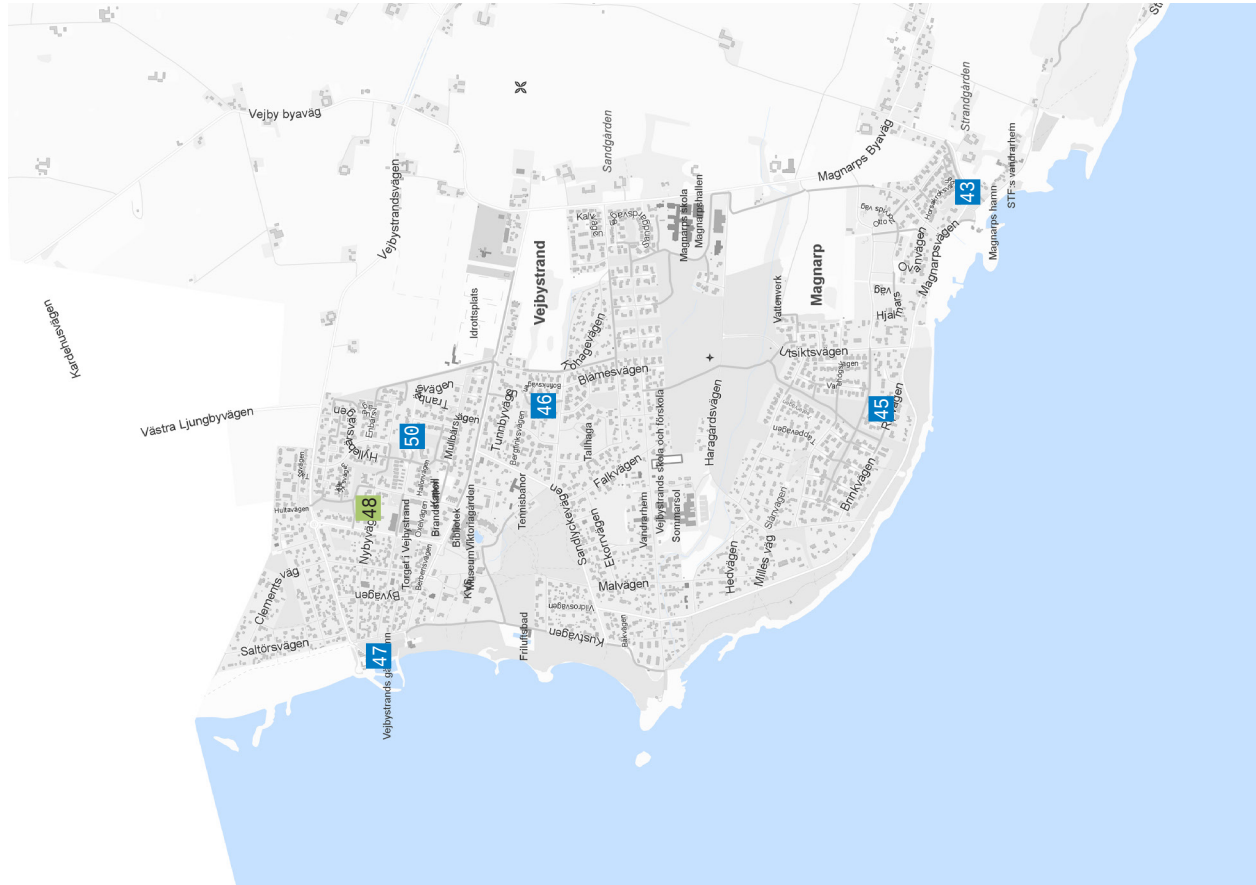
TECKENFÖRKLARING

- ☐ Lekplatsen har potential att utvecklas.
- ☒ Lekplatsen kommer vara i stort sett oförändrad.
- ☐ Preliminärt årtal för upprustning.

Magnarp/Vejbystrand

Anläggningnr	Lekplatsnamn
43	Horsakroken
45	Ripvägen
46	Vilohemsvägen
47	Hamnen
48	Slottavägen (2019)
50	Mullbärsvägen

TECKENFÖRKLARING

- Lekplatsen har potential att utvecklas.
- Lekplatsen kommer vara i stort sett oförändrad.
- () Preliminärt årtal för upprustning.

Munka Ljungby

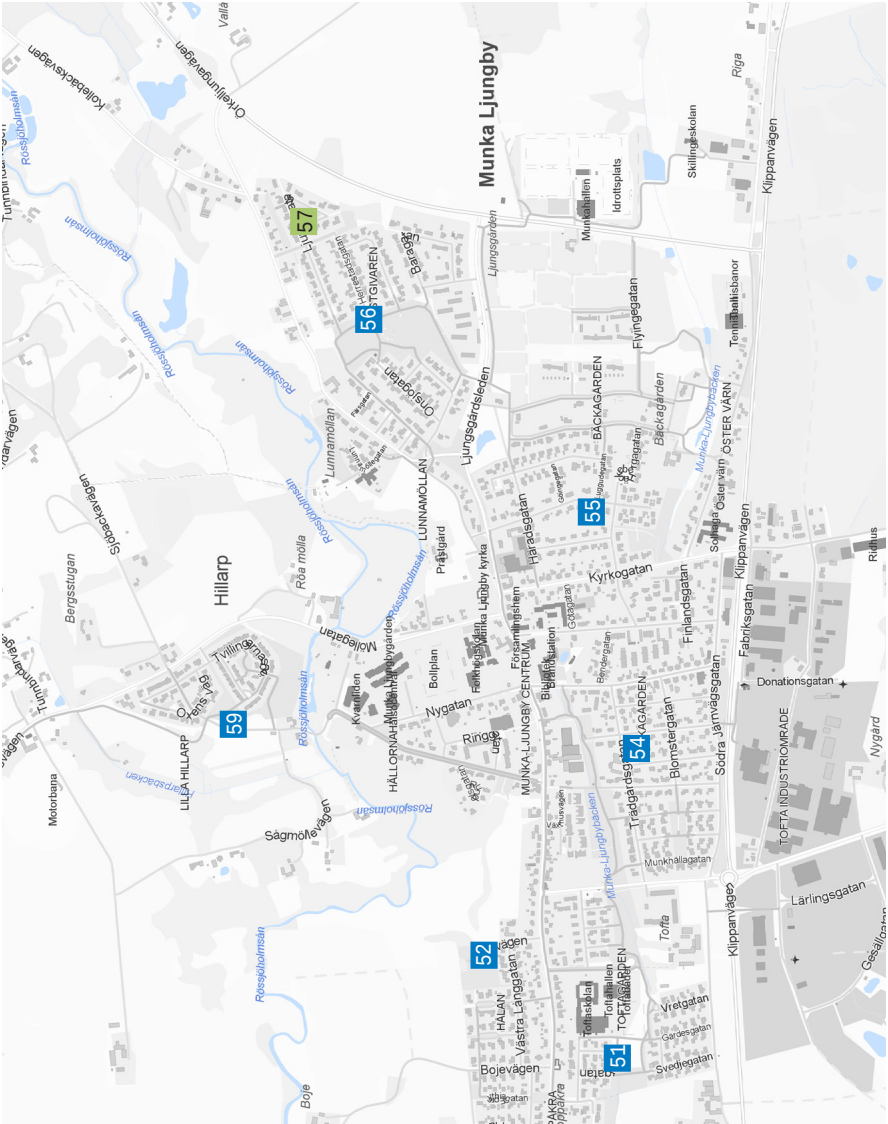
Anläggningnr	Lekplatsnamn
51	Svedjegatan
52	Hålan
54	Munkhällagatan
55	Sveagatan
56	Gästgivaregatan
57	Ljunitsgatan (2016)
59	Oxens väg

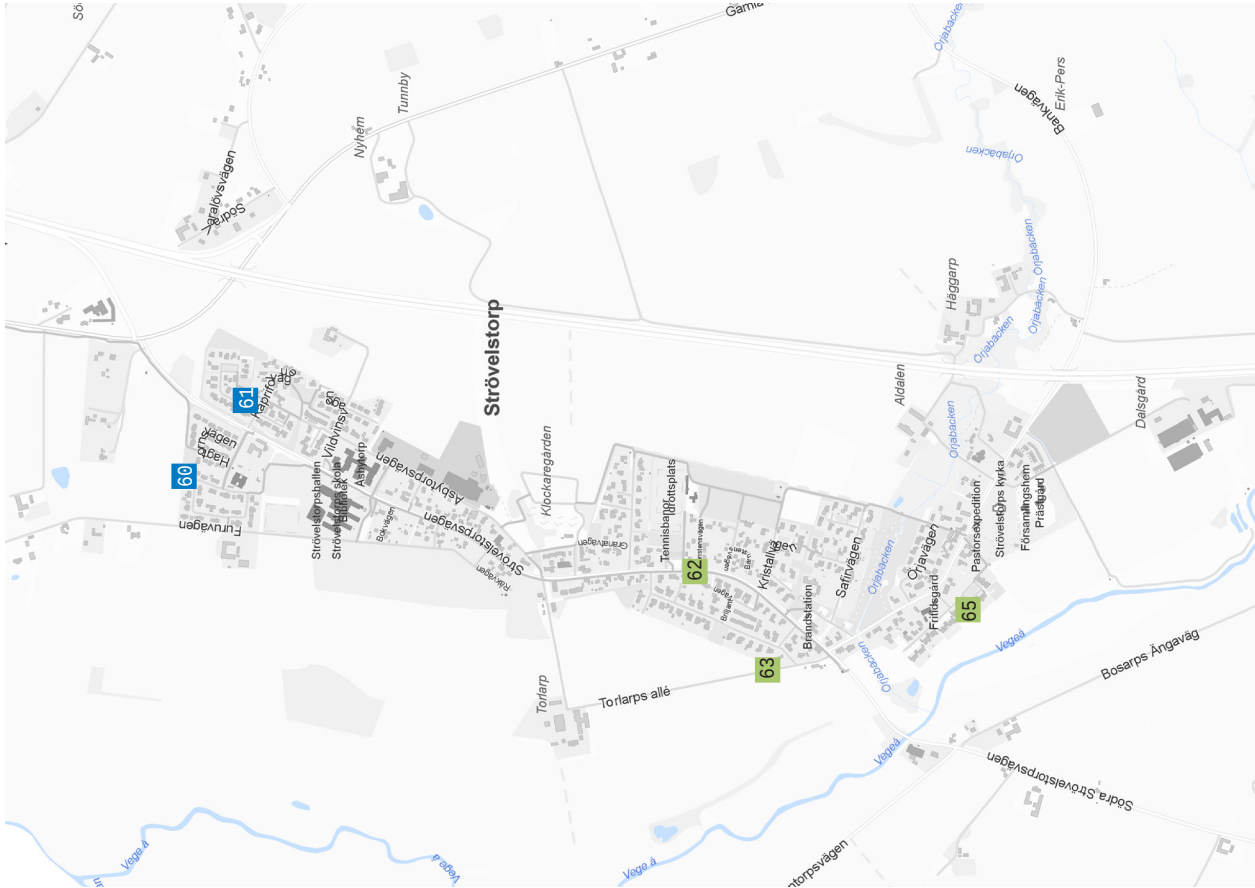
Lekplatsen har potential att utvecklas.

Lekplatsen kommer vara i stort sett oförändrad.

()

Preliminärt årtal för uprustning.

Strövelstorp

Anläggningnr	Lekplatsnamn
60	Torlarp/Hagtornsvägen
61	Kaprifolvägen
62	Idrottsplatsen (2016)
63	Diamantvägen (2020)
65	Sjöcronavägen (2016)

TECKENFÖRKLARING

- Lekplatsen har potential att utvecklas.
- Lekplatsen kommer vara i stort sett oförändrad.
- Preliminärt årtal för upprustning.

Bilaga Investeringsbudget

År	Lekplatser för upprustning	Investeringsbehov
2016	Idrottsplatsen nr 62 Sjökronavägen nr 65 Ljunitsgatan nr 57 Skepparkroken nr 42	1,5 milj
2017	Kungsgården nr 22 Backstugevägen nr 66 Adolfsfält nr 28	1,5 milj
2018	Stigmansgatan nr 33 Eaparken nr 6 Kopparbergsgatan nr 24	1,5 milj
2019	Slottavägen nr 48 Flyttfågelsgatan nr 11 Bellissgatan nr 29	1,5 milj
2020	Yrvädersstigen nr 23 Diamantvägen nr 63 Åkerövägen nr 38	1,5 milj

Syftet är att skapa lekmiljöer som är tillgängliga och trygga för alla.

I investeringsbudgeten ingår ombyggnad av lekplatserna enligt följande:

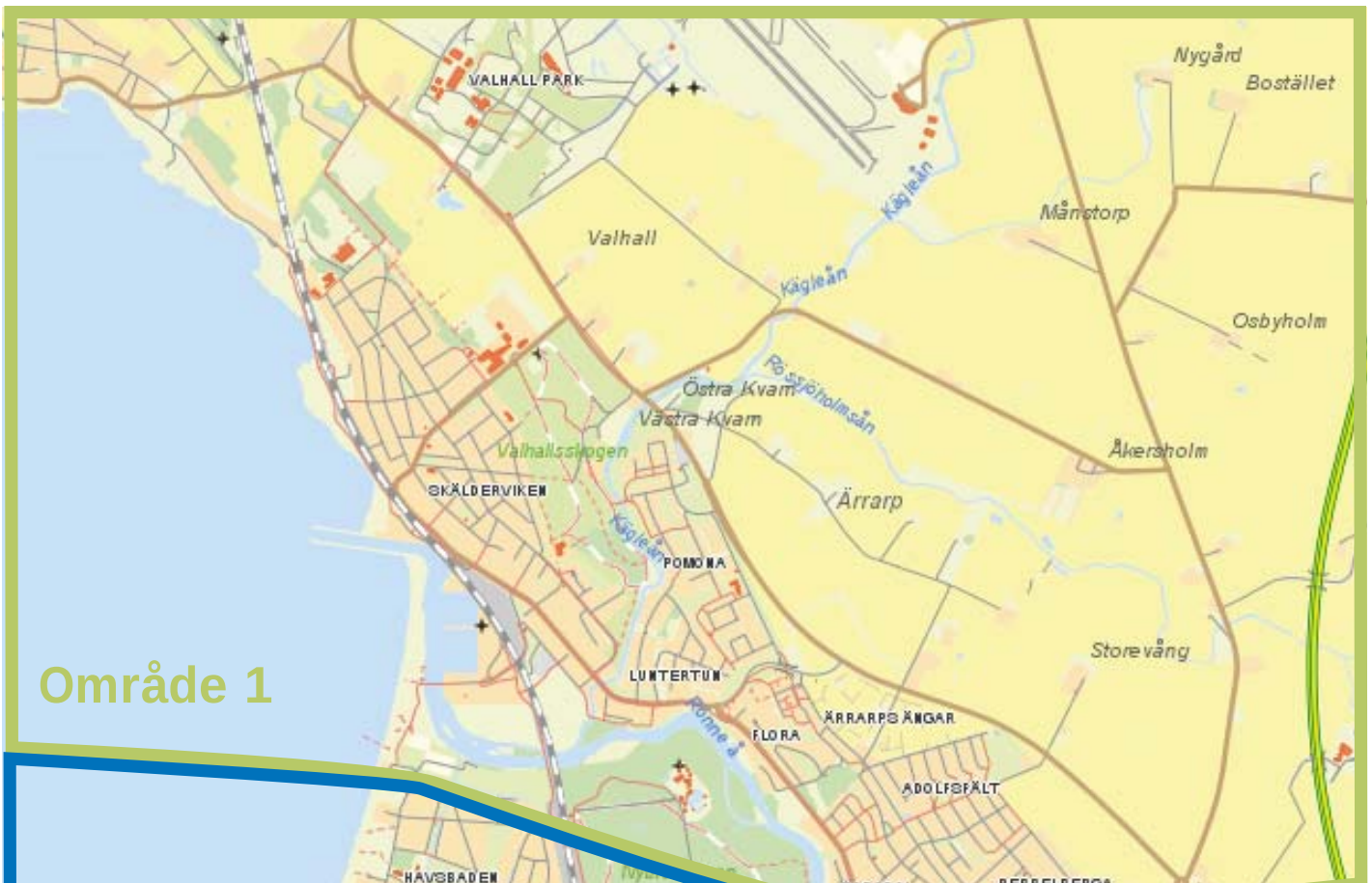
- Utbyte av uttjänta lekredskap
- Anläggning av fallunderlag som är tillgänglighetsanpassat (t.ex. fallskyddsmatta)
- Fallgrus och bakbar sand byts ut eller fylls på
- Utbyte av bänkar som är bättre anpassade för personer med funktionsnedsättning
- Hårdgjorda ytor nyanläggs eller bättras på
- Beskärning av intilliggande buskage eller nyplantering
- Belysning när så är möjligt

Bilaga Drift- och underhållsplan

Kostnads kalkyl målning och tvättning på lekplatser för ökad driftsbudget

År	Ort och område	Antal lekplatser	Å-pris	Totalt
År 1	Strövelstorp och Vejbystrand	10	23 000 kr	230 000 kr
År 2	Ängelholm område 1	10	23 000 kr	230 000 kr
År 3	Ängelholm område 2	9	23 000 kr	207 000 kr
År 4	Munka Ljungby och Hjärnarp	10	23 000 kr	230 000 kr
År 5	Ängelholm område 3	9	23 000 kr	207 000 kr

Lekredskap ska underhållas med regelbundenhet så att säkerheten bibehålls, men också så att hållbarheten förlängs. Målning och slipning av träredskap bör utföras regelbundet, vart femte år. Tidigare har underhållet skett mer sporadiskt utan regelbundna intervaller. Detta p g a att det saknats öronmärkta pengar för målning och tvättning. Framöver ökas driftsbudgeten så att möjlighet finns att tvätta och måla lekplatserna.

Område 1

Område 2

Område 3